

Ц 4 (4УКР)

В 42

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
імені ІВАНА ЧЕРНЯХОВСЬКОГО

**ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА:
СУЧАСНІСТЬ ТА ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА**

**Збірник матеріалів
Міжнародної наукової конференції
1–2 грудня 2016 р.**

Київ – 2016

Ц. 4 (в. 9/к. р.)
В. 42

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
імені ІВАНА ЧЕРНЯХОВСЬКОГО

**ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА:
СУЧАСНІСТЬ ТА ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА**

**Збірник матеріалів
Міжнародної наукової конференції
1–2 грудня 2016 р.**

Київ – 2016

УДК 355 (477) (091)
ББК 68.4 (4УКР)
В 42

Укладачі:

Сегеда С.П., доктор історичних наук, доцент,
Гришок В.М., кандидат історичних наук, доцент,
Скрябін О.Л., кандидат історичних наук,
Пашкова О.О.

В 42 Відродження Українського війська: сучасність та історична ретроспектива : Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції 1–2 грудня 2016 р. – К. : НУОУ, 2016. – 161 с.

У збірнику вміщено матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 25-й річниці Збройних Сил України.

У статтях висвітлюється військова справа та діяльність військових формувань на теренах України від давніх часів до сьогодення. Відображено процес розвитку Збройних Сил незалежної України, аналізується низка аспектів протистояння українським військом російської агресії.

Збірник матеріалів конференції стане у нагоді науковцям, викладачам, студентам, курсантам і офіцерам, всім, хто цікавиться вітчизняною воєнною історією.

**ВІТАЛЬНЕ СЛОВО ДО ГОСТЕЙ ТА УЧАСНИКІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

Президента України – Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України Порошенка П. О.	8
Міністра оборони України генерала армії України Полторака С. Т.	8
Директора Інституту історії України НАН України Смолія В. А.	9
Начальника Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського генерал-полковника Воробйова Г. П.	9

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Остах Ю. П. Трансформація поглядів на застосування Збройних Сил України у контексті військового будівництва (1991–2016)	11
Кривенко О. В. Відродження Національної гвардії України	12
Лисенко О. Є. Український збройний чинник Другої світової війни	13
Филь О. М. Український Ганібал	15
Лагно О. Г. Виховання майбутніх воїнів – захисників України	16
Гусак Ю. А. Воєнно-історична наука в Українському війську: сучасний стан та перспективи розвитку	19
Голованов А. В. Історія становлення та розвитку Сухопутних військ Збройних Сил України	21
Камінський В. В. Повітряні Сили Збройних Сил України: історія створення	22
Яким'як С. В. Розвиток Військово-Морських Сил Збройних Сил України: 25 років досвіду	22
Романюк І. М. Стратегічне планування: від минулого до сьогодення	24
Сегеда С. П., Покотило О. І. Неперервність української військової думки: ХХ–ХХІ століття	27
Тимчук В. Ю. Українська військовість у ХХ столітті: державницькі, націєтворчі, історіософські і людські виміри	29

**СЕКЦІЯ 1. ВІЙСЬКОВА СПРАВА НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ ВІД ДАВНІХ ЧАСІВ
ДО ХХ СТОЛІТТЯ**

Газін В. В. Спроби ревізії Переяславсько-московського договору 1654 р. (проекти реформування збройних сил) як вияв імперської політики Москви та один з аспектів "гібридної війни" проти козацької України в 1654–1658 рр.	31
Грицюк В. М. Відгомін віків: військова слава прадавньої України	32
Кабачинський М. І. Прикордонна реформа Великого князя праукраїнської держави Київська Русь Володимира Святославича	33
Кавун А. А., Соболенко К. С. Становлення та розвиток козацького війська у ХVІІ–ХVІІІ століттях ...	35
Кізло Л. М. Історичний досвід становлення військово-прикладної фізичної підготовки військовослужбовців Збройних Сил України	36
Корольов С. С. Військове співробітництво козацького війська і татарських військових формувань Північного Причорномор'я під час національно-визвольної війни 1648–1654 років	37
Отрошко Л. Г. Порівняльний аналіз державних символів козацької доби та періоду національно-визвольних змагань 1917–1921 рр.	39
Пилявець Р. І. Витоки військових традицій і воєнного мистецтва праукраїнців	40
Прус В. З., Шкуратенко О. В. Військова повинність реєстрового козацтва в Українській гетьманській державі	41

**СЕКЦІЯ 2. ВІЙСЬКОВІ ФОРМУВАННЯ ТА ЇХ ДІЯЛЬНІСТЬ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ
У ХХ СТОЛІТТІ**

Беспалько А. О. Політична освіта військовослужбовців Червоної Армії в оборонних операціях у роки Другої світової війни	43
Вергун С. І. Особливості запровадження жандармсько-поліцейного нагляду на залізницях Галицько-Буковинського генерал-губернаторства	44
Веденєв Д. В. Діяльність розвідувального підрозділу Українського штабу партизанського руху (1942–1945 рр.)	45
Виздрік В. С. М. Міхновський – будівничий Українського війська	46
Вітченко А. О. Історико-педагогічний портрет генерала М. І. Драгомирова	47
Гозуватенко Г. О. Формування українського вільного козацтва в роки національно-демократичної революції (1917–1920 рр.)	49
Горбатюк О. М. Виховна робота в Групі УПА: організація, зміст, сутність	50

Горлов В.І. Людські й матеріальні втрати переможців нацистської Німеччини: український фактор	51
Гук О. Л. Пропаганда ОУН і УПА в ході боротьби з нацистами	53
Даценко О. М. Становлення та розвиток військової освіти в часи Гетьманату П. Скоропадського....	54
Демський В. В. Соціально-психологічна характеристика українського військового руху та українізації російської армії 1917 року	56
Дерновий В. М. Ескадра повітряних кораблів "Ілля Муромець" у небі та на землі українській	57
Єфімов Г. В., Стадник В. В., Фуртес О. О. Формування, підготовка і відправка резервів для поповнення втрат військових частин: історичний досвід для України	58
Кидонь В. І. Сучасні українські військові історики про визволення Києва у листопаді 1943 року	59
Кірієнко О. Ю. Voluntary military formations in Ukraine 1914–1921.....	60
Королюк А.В., Ковальчук С.В., Королюк О.В. Український чинник у Другій світовій війні (1939–1945 рр.)	61
Кравчук М. В. Організаційно-правові засади будівництва армії Української Центральної Ради: досягнення і прорахунки	62
Ларін А. О., Макогон О. А., Акішин О. Г., Крепченко С. О., Акулов Ю. Д. Харківська науково-технічна школа танкобудування. Історія та перспективи розвитку	63
Лосев О. С. Система підготовки офіцерських кадрів у збройних силах Австро-Угорщини напередодні Першої світової війни: український чинник	65
Мараєв В. Р. Полковник Віктор Павленко – начальник Повітряного флоту УНР (до 130-ї річниці від дня народження)	66
Матвієнко І. Г. Військова співпраця українського і польського старшинства у боротьбі проти Червоної Армії у 1920 році	67
Науменко А. О. Виховання національно свідомого старшинського корпусу армії Української Народної Республіки періоду Директорії	69
Остапчук О. П. Основна гармата зенітної артилерії малого калібру 1-го Українського фронту	70
Павлик В. С. Танковий бій на лінії Київського укріпрайону 10 липня 1941 р.	71
Павловська С. В. Ефективність діяльності органів пропаганди Українських фронтів, спрямованої на німецьких солдатів у 1943–1944 роках	72
Печенюк І. С., Фурман І. І. Військові традиції Легіону Українських січових стрільців	73
Романюк Р. В. Душпастирська служба в армії Української Народної Республіки періоду російсько-польської війни 1920 року	74
Скорич Л. В. Деякі аспекти служби бронепоездів в українських арміях у 1917–1920 рр.	75
Скрябін О. Л. Діяльність кадетських корпусів за часів Української держави (квітень–грудень 1918 року)	77
Соколюк С. М. Застосування підводних човнів Чорноморського флоту в транспортних перевезеннях та евакуації у 1941–1942 роках	78
Топальський В. Л. Інформаційно-пропагандистська діяльність Карпатської Січі	79
Трапезун В. В. Преса на українських землях у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.).....	81
Трофимович Л. В. Польські бранці "неоголошеної війни" 1939 року	82
Усенко П. Г. Від Одеси до Маріуполя – втягнення приморських міст України в Першу світову війну ...	83
Ухач В. З. Військово-підготовчі заходи ОУН(б) у 1943 році: сучасна історіографія	84
Харук А. І. Повітряні Сили України доби гетьмана Павла Скоропадського	85
Ходанович О. Л. Становлення розвідки і контррозвідки Українського війська періоду українського державотворення 1917–1921 рр.	86
Щеглов А. Ю. Характеристика та дислокація військових частин міста Львова у міжвоєнний період ..	88

СЕКЦІЯ 3. ЗБРОЙНІ СИЛИ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ ВІД 1991 р. ДО НИНІШНЬОГО ЧАСУ

Бідний В. А. Воєнно-історична робота в арміях зарубіжжя та перспективи її впровадження у Збройних Силах України	90
Вітер Д. В. Військова еліта у сучасній суспільно-політичній ситуації: виклики та завдання	91
Гапеева О. Л. Інформаційно-пропагандистська діяльність Російської Федерації на прикладі проведення міжнародних навчань "Sea Breeze-1997"	92
Зельницький А. М. Основні напрями удосконалення системи військової освіти у контексті перспектив розвитку Збройних Сил України	93
Капосльоз Г. В., Мельниченко О. С. Етапи формування мережі наукових установ Збройних Сил України	94
Кім Намхун Военная реформа в Республике Корея 2014–2030 гг.	96
Кобзар А. О. Соціально-психологічне, морально-психологічне забезпечення в системі виховного впливу у Збройних Силах України	98

<i>Котвіцький В. В. Проблеми утворення та розвитку музейних інституцій в Збройних Силах України (1991–1996 рр.)</i>	99
<i>Красота І. В. Основні етапи створення інженерних військ Збройних Сил України та особливості їх комплектування офіцерським складом (1992–1999 рр.)</i>	100
<i>Литвиновський С. Ю. Концептуальні засади розвитку кадрового потенціалу Збройних Сил України та проблема їх впровадження</i>	101
<i>Нашивочников О. О. Історія розвитку традицій шефства у Військово-Морських Силах України</i>	102
<i>Нечепуренко А. О. Особливості нормативно-правової бази з питань кадрового забезпечення Збройних Сил України в особливий період</i>	104
<i>Никифоров О. В. Відродження морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України – вимога часу</i>	105
<i>Олійник Л. В. Історичні витоки становлення магістрів військово-соціального управління Збройних Сил України</i>	106
<i>Павлушко М. Я., Лухтан А. І. Міжнародне військово співробітництво України: історико-правовий аспект</i>	108
<i>Позняков О. П. Система стратегічних комунікацій Збройних Сил України: становлення і розвиток</i>	109
<i>Приходько Ю. І. Військова освіта України: історичні аспекти становлення та сучасність</i>	111
<i>Сало А. Я. Стан матеріально-технічного забезпечення Збройних Сил України на кінець 2013 року</i>	112
<i>Сидоров С. В. Бойові традиції та військові ритуали</i>	114
<i>Слободянюк М. В. До питання про новий вигляд військовослужбовців Збройних Сил України (проблеми нової емблематики видів Збройних Сил, родів військ та служб, нарукавних емблем)</i>	115
<i>Таранець С. В. Розвиток способів ведення десантно-штурмових дій у воєнних конфліктах другої половини ХХ – початку ХХІ століття: постановка проблеми</i>	117
<i>Туркот М. С. Напрями законодавчого регулювання діяльності органів військової юстиції України</i>	118
<i>Фалько С. А. Вплив діяльності іноземних воєнно-інструкторських місій в модернізації збройних формувань. Досвід минулого та Україна: порівняльний аналіз</i>	120
<i>Фігурний Ю. С. Розвиток Збройних Сил України на зламі ХХ – ХХІ століть і в умовах російсько-української “гібридної війни”: військово-політичні та етнокультурні аспекти</i>	120
<i>Хабчук А. О. Морально-психологічне забезпечення підготовки та участі національних контингентів Збройних Сил України у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки: визначення категорій та понять</i>	121
<i>Челобітченко О. О. Стратегічна компонента у складі Збройних Сил незалежної України: гіркі сторінки в пам’яті авіаторів</i>	122

СЕКЦІЯ 4. УКРАЇНСЬКЕ ВІЙСЬКО У ПРОТИСТОЯННІ РОСІЙСЬКІЙ АГРЕСІЇ 2014–2016 рр.

<i>Бураков Ю. В. Ідеологічна підготовка Російською Федерацією агресії проти України</i>	125
<i>Євсєєв І. Г., Скрабін О. Л., Пацкова О. О. Щодо питань соціального захисту і реабілітації учасників антитерористичної операції у 2015 році: історико-правовий аспект</i>	126
<i>Заболотний В. О. Актуальність впровадження занять з основ релігієзнавства у навчально-виховний процес підготовки офіцерів запасу</i>	127
<i>Зіняк Л. В. Правова регламентація збройного конфлікту на Сході України з точки зору міжнародного гуманітарного права</i>	128
<i>Казан Е. М. Проблеми медичного забезпечення на початковому етапі відбиття російської агресії (2014 р.)</i>	130
<i>Куравський В. Г. Особливості застосування безпілотних літальних апаратів в умовах антитерористичної операції на Сході України у 2014–2016 рр.</i>	131
<i>Куцька О. М., Туранський М. О. Причини “неактивності” військових частин Збройних Сил України в ході анексії Криму Російською Федерацією</i>	132
<i>Леонт’єв Є. О. Удосконалення системи підготовки військових фахівців у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного з урахуванням досвіду проведення антитерористичної операції на Сході України</i>	133
<i>Макаліш О. В., Дудник В. П. Управління окремою механізованою бригадою у збройному конфлікті на території Донецької та Луганської областей (2014 р.)</i>	134
<i>Музика О. О., Троценко О. Я., Микитин В. Ф. Створення і роль добровольчих батальйонів у протистоянні російській агресії на Сході України</i>	135
<i>Мулява В. Д. Основні цілі та способи інформаційно-психологічних диверсій Росії проти Збройних Сил України в ході антитерористичної операції</i>	136
<i>Павлушко М. Я. Особливості ведення бойових дій загальновійськовими підрозділами Сухопутних військ Збройних Сил України на Сході України. Уроки антитерористичної операції</i>	137

<i>Переверзін Ю. П.</i> Вплив системи військової освіти на підготовку кадрів для єдиної державної системи цивільного захисту	139
<i>Резнік В. І.</i> Оперативне командування російських окупаційних військ (сил) "Донецьк": склад та можливості	141
<i>Середенко М. М., Радзіковський С. А., Кізло Л. М.</i> Принципи, форми та способи застосування сухопутних військ у конфліктах сучасності. Їх роль, місце та завдання	142
<i>Слюсаренко А. В.</i> Функції Сил спеціальних операцій в алгоритмі "гібридного" протистояння	143
<i>Слюсаренко П. М.</i> "Гібридна війна" в науковому дискурсі сучасної України	145
<i>Стадник В. В., Єфімов Г. В.</i> Напрями удосконалення системи управління складовими сектору безпеки і оборони при виконанні завдань територіальної оборони	146
<i>Стасюк Ю. М.</i> Соціально-правовий захист осіб добровольчих формувань	147
<i>Трофимович В. В.</i> "Гібридна війна" як прояв російської геостратегії реваншу	148
<i>Турчак О. В., Середенко М. М., Кізло Л. М.</i> Окремі аспекти реформування Збройних Сил України: напрями, перспективи	149
<i>Філіпов В. К.</i> Інформаційно-психологічне протиборство в сучасних умовах. Особливості проведення контрпропагандистської роботи в антитерористичній операції	150
<i>Цюрупа М. В., Марценківський В. Т.</i> Соціально-політична характеристика "гібридної війни" на Сході України	152
<i>Шевчук В. В.</i> Досвід застосування підрозділів територіальної оборони Збройних Сил України у збройному конфлікті в окремих районах Донецької та Луганської областей (2014 р.)	153
<i>Відомості про авторів</i>	155